

**ORTADOĞU SU HAVZALARI İZLEME VE DEĞERLENDİRME PROJESİ
(MALATYA KIZILÖZ MİKROHAVZASI)**

Proje Adı	Ortadoğu Su Havzaları İzleme ve Değerlendirme Projesi
Proje Süresi	5 Yıl (2000-2005)
Ortak Ülkeler	Türkiye, ABD, İsrail, Ürdün, Filistin
Proje Amacı	<ul style="list-style-type: none">Havza ıslah çalışmalarının (erozyon kontrolü, ağaçlandırma, yeşillendirme vs.) etkilerini ölçümler yaparak (suyla taşınan sediment, biyoçeşitlilik vs.) değerlendirmek ve yeni önerilerde bulunmak,Birlikte çalışarak Ortadoğu barışına katkı sağlamak

Hazırlık Süreci	1
Projenin Tanıtımı	1
Proje Ekibi	2
Projeyle Öngörülen Faaliyetler:	2
Yapılan Çalışmalar	2
Uluslararası Toplantılar	3
• 17 Mart 2005 Tarihli Nihai Rapor	3
• 2003 Yılı Raporu.....	3
• 2002 Yılı Raporu.....	3
• 2002 Yılı Ara Raporu.....	3
• 2002 Yılı Uzmanlar Toplantısı Sunumu	3
• Proje Başlangıç Metni.....	3

Hazırlık Süreci

- Dünya Bankası kredili olarak AGM koordinatörlüğünde yürütülen “Doğu Anadolu Su Havzaları Rehabilitasyon Projesi” kapsamında, Türkiye-ABD ve İsrail arasında bir işbirliği protokolü imzalanmıştır.
- AGM’ nin 22.04.1999 tarih ve E3.DAP.015.02/139 sayılı ve “İzleme ve Değerlendirme Projesi” konulu talimatı ile proje hazırlık çalışmaları başlamıştır.
- Çeşitli görüşmelerden sonra ABD tarafı Ürdün ve Filistin’in de projeye katılmasını teklif etmiş ve kabul görmüştür.
- Genel Müdürlüğümüz 01.09.1999 tarih ve E3.DAP.015.00/373 sayılı yazısı ekinde proje metnini ve programını Bakanlık APK Kurulu Başkanlığına iletmiştir.
- DPT Müsteşarlığı 26.10.1999 tarih ve B.02.1.DPT.0.08.01/170 sayılı yazısı ile proje teklifinin olumlu karşılandığını bildirmiştir.
- Dışişleri Bakanlığının (Enerji, Su ve Çevre İşleri Genel Müdür Yardımcılığı) 11.01.2000 tarihli yazısı ile projenin uygun bulunduğu belirtilmiştir.
- Son olarak ABD Ormanlık Servisi Envanter ve İzleme Enstitüsü ile sözleşme imzalanarak 18.12.2000 tarih ve E3.DAP.05.B.00/267 sayılı yazı ile ilgili birimlere gönderilmiştir.

Projenin Tanıtımı

- Projenin amacı havza yönetimi uygulamalarını ölçmek, değerlendirmek ve yeni çalışmalara öncülük etmek olarak özetlenebilir. Ayrıca Ortadoğu Bölge barışına katkı sağlanması da amaçlanmıştır.
- Proje süresi 31.08.2000-30.09.2005 olarak belirlenmiştir. Uygulama alanı Malatya İli, yönetim merkezi Ankara’dır.

Proje Ekibi

- Projede her ülkenin ekibi belirlenmiştir. Türkiye tarafının başlangıçtaki proje ekibi aşağıdaki isimlerden oluşmuştur.
 - Genel koordinatör : İsmail KÜÇÜKKAYA
 - Köy Hizmetleri Adına : Hasan BALABAN
 - Proje Mahalli Koordinatörü : Mahmut TEMİZ AGM Başmühendisi
 - Sorumlu Araştırmacı : Dr. Gürsel KÜSEK Köy Hizmetleri İl Müdürlüğü
- 2005 yılı itibari ile Proje ekibi aşağıdaki isimlerden oluşmuştur.
 - Genel koordinatör : İsmail BELEN-AGM Planlama Dairesi Başkanı
 - Proje Mahalli Koordinatörü : İsmail Hakkı ATABAY- Malatya İl Çevre ve Orman Müdürlüğü Şube Müdürü
 - Sorumlu Araştırmacı : Dr. Gürsel KÜSEK Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Projeyle Öngörülen Faaliyetler:

- Kurak ve yarı kurak havzalarda erozyonu önlemek ve su kullanım oranını yükseltmek amaçlı havza yönetim uygulamalarında izleme değerlendirme çalışmalarının etkisi,
- Kurak ve yarı kurak bölgelerde erozyon kontrol ve biyolojik üretimi geliştirmek ve kullanılabilir havza yönetim uygulamalarını geliştirmek için biyofiziksel ölçümlerin uygun biçimde değerlendirilmesi,
- Örnek havza programları kullanarak orman ve mera yönetiminde etkin uygulamaların gösterilmesi,
- Proje iki farklı aşama üzerine oluşturulmuştur.
 - **Birinci aşama**, havza geliştirme aktivitelerinin bitki örtüsü, hidroloji ve erozyon/sedimentasyon üzerine etkisinin değerlendirilmesi.
 - İzleme teknikleri üç biyolojik faktör üzerinde yoğunlaştırılacaktır.
 - Bitki örtüsü-yoğunluk ve yapı (tür)
 - Hidroloji- yağış miktarı, yüzeysel akış, infiltrasyon
 - Erozyon, Sedimentasyon- yüzey erozyonu ve gali (oyuntu) erozyonu (farklı bitki örtüsü farklı toprak muhafaza teknikleri ile ilişkilendirilmiş olacak)
 - **İkinci aşama** ise (1) de kullanılan izleme araçlarının ve tekniklerinin değerlendirilmesidir. Burada amaç uygulanmış havza projelerinin değerlendirilmesinde kullanılmak üzere önerilebilecek izleme yöntemlerini araştırmaktır.

Yapılan Çalışmalar

- Proje kapsamında 2001 yılından itibaren 6 adet elektronik plüviograf, 4 adet elektronik Limnigraf satın alınmış ve sahanın çeşitli yerlerine montajı gerçekleştirilmiştir. Ayrıca 1 adet akım gözlem kulesi istasyonu, 6 adet yağış ölçer istasyonu inşa edilmiştir. Bunun yanında 3 adet uydu görüntüsü ve 1 adet coğrafi bilgi sistemleri algılama yazılımı satın alınmıştır.
- “Eğitilmiş Sınıflandırma” diye adlandırılan yöntem kullanılarak arazi bitki örtüsü haritası hazırlanmıştır.
- 100 adet alan belirlenerek ağaçların yüksekliği, kök çapı, türleri ve canlı ağaç sayısı izlenmektedir.

- Elektrik işleri Etüt idaresi ile işbirliği yapılarak havzadan çıkacak olan toplam debinin hesaplanması için gerekli olan anahtar eğrisi çıkarılmaktadır.
- Yapay göletlerin tabanlarına naylon serilerek veya betonlanarak biriken sediment ölçülmektedir. Örnek olarak alınan sediment, Köy Hizmetleri Malatya Bölge Müdürlüğü laboratuvarında analiz edilmektedir.
- Farklı aktivite alanlarından gelecek sediment miktarını ölçmek için sediment kapanları inşa edilmiştir.

Uluslararası Toplantılar

- Projeye elde edilen bilgilerin paylaşılması amacıyla her sene farklı bir ülkede uzmanlar toplantısı yapılmaktadır.
- Bu güne kadar Ürdün- İsrail, Hollanda, Türkiye ve ABD’ de olmak üzere dört Çalışma **Grubu Toplantısı** yapılmıştır. Söz konusu toplantılara Türkiye Uygulama Biriminden Malatya AGM Başmühendisi(Mülga) Mahmut TEMİZ, Malatya AGM Başmühendisi(Mülga) İsmail Hakkı ATABAY ve Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğünden Dr. Gürsel KÜSEK katılmışlardır.

Proje Kapsamında Hazırlanan Raporlar

- **17 Mart 2005 Tarihli Nihai Rapor**
- **2003 Yılı Raporu**
- **2002 Yılı Raporu**
- **2002 Yılı Ara Raporu**
- **2002 Yılı Uzmanlar Toplantısı Sunumu**
- **Proje Başlangıç Metni**

25.08.2004

İsmail BELEN
Orman Yüksek Mühendisi
AGM Planlama Dairesi Başkanı